

DEN NORSKE KIRKE

Fredrikstad kirkelige fellestråd

Årsrapport 2020

Innhold

1. Innledning	3
Ny trossamfunnslov og underveis mot ny kirkeordning	3
Kirke i koronaens tid	3
2. Fellesrådets virksomhet og hovedtall	5
2.1. Fellesrådets mandat og ansvarsområde	5
2.2. Den norske kirkes menigheter i Fredrikstad	5
2.3. Nøkkeltall fra statistikken	6
2.4. Fellesrådets sammensetning og møter	6
3. Mål- og strategi. Vurdering av resultatmål	7
3.1. Gudstjenester og kirkelige handlinger	8
3.2. Dåp og trosopplæring	9
3.3. Samfunnsengasjement, dialogarbeid og diakoni	10
3.4. Kunst- og kulturarbeid	12
3.5 Kommunikasjon	14
4. Administrasjon og økonomi	15
4.1. Personal	15
4.2. Økonomi	17
5. Gravplassforvaltningen	22
6. Kirkene, drift og vedlikehold 2020	24

Vedtatt i Fredrikstad kirkelige fellesråd 02.06.2021

Justert, endelig versjon 18.06.2021

1. Innledning

Ny trossamfunnslov og underveis mot ny kirkeordning

I 2020 kunne vi markere at det var 100 år siden menighetsrådene ble etablert etter en svært langvarig saksbehandling: Stortinget brukte 70 år fra det første forslaget ble fremlagt til loven ble vedtatt i 1920. I de 100 årene som har gått har Den norske kirke gått gjennom en gradvis utvikling mot en mer selvstendig kirke. Grunnloven ble endret i 2012 slik at staten ikke lenger har en offisiell religion, men Den norske kirke er fortsatt grunnlovsfestet som landets folkekirke. Som en oppfølging av dette ble kirkeloven opphevet i 2020 og erstattet av Lov om trossamfunn, gjeldende fra 01.01.2021. Denne loven er felles for både Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn. Den nye loven gir Den norske kirke en særstilling ved at kirken har et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven og en egen finansieringsordning.

For fellesrådets virksomhet er lovreguleringen av finansieringen viktig. Fredrikstad kirkelige fellesråd er tilfreds med at kommunens finansieringsansvar for den lokale kirke er videreført i den nye loven, bare med andre ord. En enstemmig familie- og kulturkomite i Stortinget uttalte ved behandlingen av trossamfunnsloven "...at kommunenes finansieringsansvar har bidratt til et nært samarbeid mellom kommune og kirke, og at dette har representert en verdi ikke bare for kirken, men også for det norske samfunnet".

Den norske kirkes organisering var tidligere detaljert regulert i kirkeloven. Disse bestemmelsene er ikke videreført i den nye trossamfunnsloven, som er en overordnet rammelov. Den styringen staten har hatt av kirken gjennom lov er dermed overført til Kirkemøtet, som har vedtatt en ordning for organisering av Den norske kirke. Denne ordningen viderefører i hovedtrekk den tidligere kirkeloven, og er en overgangsordning til en helt ny kirkeordning er vedtatt. Fellesrådet er dermed ikke lenger et lovfestet organ, men har sitt mandat fra kirkemøtets vedtak, med de samme oppgaver som tidligere.

I arbeidet med ny kirkeordning, som vil pågå de nærmeste årene, er nettopp spørsmål om organisering av de oppgavene dagens fellesråd ivaretar et hovedspørsmål, der et storfellessråd i prostiet ser ut til å bli den foretrukne modellen. Et mål med en slik ordning er å ha et råd som kan ivareta arbeidsgiveransvaret for både prestene og de øvrige lokalt ansatte i kirken.

Fellesrådet vil følge prosessen fram mot den nye kirkeordningen tett, og sammen med menighetsrådene bidra med innspill i høringen. For fellesrådet er det å beholde det nære og gode forholdet til kommunen, både med de folkevalgte og administrasjonen svært viktig, uansett organisering. Både kirke og kommune har en felles interesse å bidra til lokalsamfunn som er gode å leve i. Skal kirken kunne bidra her, må vi vise evne til fornyelse og nærvær også utenfor våre tradisjonelle arenaer. I 2020 har vi særlig blitt utfordret på det da pandemien slo inn over landet i mars.

Kirke i koronaens tid

2020 vil gå inn i historien som da korona-viruset lammet samfunnet, og preget livet til oss alle. Også kirkens virksomhet ble sterkt begrenset da myndighetene først måtte stenge ned samfunnet 12. mars 2020, og deretter gradvis åpne og igjen lukke med vekslende smitteverniltak. De nasjonale smittevernveilederne fra kirkerådet og KA har vært til god hjelp, og samarbeidet med kommunens kriseledelse har vært godt gjennom året.

For kirken i Fredrikstad har det i hele denne perioden vært viktig å opptre med en enhetlig ledelse av domprost og kirkeverge, og gi god informasjon utad til publikum og internt til medarbeiderne om hva som til enhver tid gjelder for kirkens aktiviteter. Evnen til å takle kriser og utforutsette situasjoner, samlende ledelse og god kommunikasjon har gjennom året blitt grundig testet! Erfaringene vi har gjort oss vil vi ta med oss som nyttige i det videre arbeidet

med å utvikle folkekirken i Fredrikstad. De ulike delene av årsrapporten vil kommentere hvordan pandemien har påvirket kirken.

Gjennom 2020 har kirkene vært stengt med unntak for gravferd i 10 uker. I resten av året har kirkene kunnet være åpne, men med ulike begrensninger i antall og hvilke aktiviteter som kunne gjennomføres. Svært mange av de vanlige aktivitetene har måttet utsettes flere ganger for til slutt å bli avlyst. Ansatte og frivillige viste en omstillingsevne og kreativitet over all forventning for at kirken skulle være en synlig og tilgjengelig kirke midt i nedstengninger og store begrensninger i muligheten til å samles.

Fredrikstad, 28.04.2021

Harald Peter Stette
Leder, fellesrådet

Jo Edvardsen
Fungerende kirkeverge

2. Fellesrådets virksomhet og hovedtall

2.1. Fellesrådets mandat og ansvarsområde

Fredrikstad kirkelige fellesråds virksomhet skjer i medhold av Kirkeordning for Den norske kirke:

§ 17. Kirkelig fellesråds oppgaver

Kirkelig fellesråd skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen.

Kirkelig fellesråd er ansvarlig for

- a) bygging, drift og vedlikehold av kirker,*
- b) anlegg, drift og forvaltning av gravplasser,*
- c) opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett,*
- d) anskaffelse og drift av kirkekontor,*
- e) administrativ hjelp for prostens virksomhet nasjonalt yter tilskudd til det,*
- f) anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring.*

Kirkelig fellesråd foretar tilsetting av og har arbeidsgiveransvaret for alle tilsatte som lønnes over fellesrådets budsjett. Før tilsetting og fastsetting av instruks skal vedkommende menighetsråd gis anledning til å uttale seg. Kirkelig fellesråd kan bemyndige menighetsråd til å utøve tilsettingsmyndighet og andre arbeidsgiverfunksjoner for stilling hvor dette ellers ville ligge til fellesrådet. Kirkelig fellesråd kan også tildele utvalg som nevnt i § 41 første ledd myndighet til å foreta tilsetting og treffe avgjørelser i saker som gjelder forholdet mellom soknene eller soknet som arbeidsgiver og de tilsatte.

Kirkelig fellesråd forvalter inntekter og formue knyttet til kirke og kirkefond, tilskudd til kirkelig virksomhet fra kommunen eller kirkens virksomhet nasjonalt og midler menighetsråd stiller til fellesrådets disposisjon for å løse oppgaver i soknene. Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet.

Kirkelig fellesråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd.

2.2. Den norske kirkes menigheter i Fredrikstad

Med medlemstall 31.12.2020:

- Torsnes menighet (1 139)
- Borge menighet (8 270)
- Østre Fredrikstad menighet (4 702)
- Rolvsøy menighet (4 502)
- Gamle Glemmen menighet (3 311)
- Glemmen menighet (8 790)
- Onsøy menighet (5 552)
- Gressvik menighet (6 303)
- Domkirken menighet (4 392)
- Kråkerøy menighet (7 294)

2.3. Nøkkeltall fra statistikken

Nøkkeltall	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Endring 2019-2020
Medlemmer	56088	55584	55485	5511	54694	54341	-0,6 %
Medlemsprosent	71,8	69,4	68,5	67,6	66,4	66,0	-0,6 %
Dåpshandlinger	408	406	348	385	360	241	-33,1 %
Døpte i % av fødte				51	51	36	-33,1 %
Konfirmerte	589	492	533	504	462	466	+0,9 %
Konfirmerte i % av årskull				46	46	47	+0,9 %
Delt. gudstj.søn- og helligd.	55757	49757	50369	48710	49232	23410	-52,8 %
Antall til nattverd	18024	18646	18743	19763	19462	10109	-48,8 %
Konserter/kulturarr.	171	148	188	183	209	118	-43,5 %
Deltagere ved kulturarr.	27636	20898	30049	31528	31205	6477	-79,2 %
Vigsler	106	117	135	104	99	55	-44,4 %
Gravferder i DnK	656	638	569	640	590	567	-3,9 %
Gravferder totalt	718	710	714	685	695	661	%
Gravferd DnK i % av døde	91	90	80	93	85	82	-3,9 %

2.4. Fellesrådets sammensetning og møter

Hver menighet er representert med ett medlem i fellesrådet, sammen med domprosten og kommunens representant.

Fellesrådet er valgt for perioden 2019 – 2023, og nytt råd etter kirkevalget konstituerte seg 20.11.2019 og tråde i kraft 01.12.2019.

Kråkerøy menighetsråd	Kjell S. Rennesund
Gamle Glemmen menighetsråd	Kate Hoel, nestleder
Østre Fredrikstad menighetsråd	Marianne Antonsen
Domkirken menighetsråd	Ingunn M. Skaarberg
Borge menighetsråd	Helge Kolstad
Glemmen menighetsråd	Harald Peter Stette, leder
Gressvik menighetsråd	Tom Odvar Olsen
Rolvøy menighetsråd	Marit Synøve Granlund
Torsnes menighetsråd	Pål Egil Nordli
Onsøy menighetsråd	Svein Andersen
Fredrikstad kommunes representant	Hans Ingvald Røed
Geistlig representant: domprosten	Knut Erling Johansen (til juni) Kari Mangrud Alvsvåg, domprost (fra september)

Fellesrådets arbeidsutvalg er sammensatt av leder, nestleder, domprost og kommunens representant.

Fellesrådet har i 2020 hatt 5 møter og behandlet 27 saker. Av de viktigste sakene har vært:

- Mål- og strategiplan
- videreføring av Egil Hovland-satsingen gjennom festival og akademi
- Navnet minnelund på Kråkerøy kirkegård
- Kirkens tilstedeværelse i et år med pandemi
- Økonomiarbeid

To av de innkalte møtene, i mars og desember, lot seg ikke gjennomføre under gjeldende smittevernrestriksjoner. I stedet møttes arbeidsutvalget digitalt og behandlet i alt sju saker som ikke kunne utsettes til neste møte.

Fellesrådet innkalte til ett *felles møte med menighetsrådene* i november, med tema mål- og strategiplaner i fellesrådet og i menighetene, 100-års-jubileet for lov om menighetsråd og 250-års-jubileet for Hans Nielsen Hauges fødsel i 2021. Heller ikke dette møtet lot seg gjennomføre.

Fellesrådets viktigste *samarbeidspartnere* er øvrige organer på ulike nivå i Den norske kirke og Fredrikstad kommune. Fellesrådet har et formalisert samarbeid/eierskap hos Dialogforum Østfold, Håpets katedral, jubileet Hauge 2021.

3. Mål- og strategi. Vurdering av resultatmål

Fellesrådet vedtok 27.01.2016 å starte opp arbeidet med en overordnet mål- og strategiplan for kirken i Fredrikstad. Arbeidet ble utsatt under virksomhetsgjennomgangen 2017-18, og tatt opp igjen i 2020. Anbefalinger fra virksomhetsgjennomgangens sluttrapport er innarbeidet i mål og strategiplanen.

Arbeidet med mål- og strategiplanen har vært ledet av en partssammensatt gruppe, og menighetsrådene og de ansatte har vært invitert til å gi innspill underveis.

Begrensningene i muligheten til å samles forsinket arbeidet med å vedta en mål- og strategiplan, slik at denne først ble vedtatt 16.02.2021. Planen har likevel vært tema på alle fellesrådets møter i 2020. Planen skal konkretiseres i årlige tiltaksplaner, som knyttes mot budsjettarbeidet.

Kobling til strategiske planer fra Kirkemøtet og Borg bispedømmeråd

Kirkemøtet har vedtatt som Den norske kirkes visjon: **Mer himmel på jord**, og at kirkens misjon/verdier er at «*Kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus ved å være bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende*».

Borg bispedømmeråd har fastsatt fire strategiske mål for Den norske kirke i Borg og seks strategier for å nå målene. Disse målene og strategiene er rammene for fellesrådets mål- og strategidokument.

I de følgende vil vi kommentere de fire hovedmålene, og knytte det til statistikk og andre resultatindikatorer.

3.1. Gudstjenester og kirkelige handlinger

Mål 1: Flere deltar i og opplever gudstjenester og kirkelige handlinger som inkluderende og trossstyrkende fellesskap.

Antall *gudstjenestedeltakere* på søn- og helligdager ble redusert med 52,8 % i 2020 i forhold til 2019, fra 49 623 til 23410. Hovedforklaringen til nedgangen er koronarestriksjoner. Reduksjonen i antall dåpshandlinger, sammen med at det ofte bare har vært foreldre og faddere til stede i dåpen påvirker også gudstjenesteopplutningen.

Det positive er at antallet avholde søndags- og helligdagsgudstjenester bare har en nedgang på 7,6 %. Når det har vært mulig, har vi lagt til rette for fysiske gudstjenestetilbud, også med streke begrensninger i antallet som kan være til stede. Slik er det ikke grunnlag for å si at kirkene har vært nedstengt i 2020.

Menigheten har også vist kreativitet i å invitere til gudstjenester andre steder enn i kirkerommet. Som eksempel hadde både Domkirken, Kråkerøy og Gamle Glemmen gudstjenester utendørs julaften.

Digitale gudstjenester: Takket være medarbeidere som allerede hadde gode kunnskaper om film og strømming på nett, var vi allerede søndag 22. mars klare med sending av gudstjeneste på Face book. Gudstjenesten var tatt opp i Glemmen kirke og markerte Maria budskapsdag. Oppslutningen var ulik noen annen vi har sett: Gudstjenesten nådde ut til nærmere 19 000, ble sett igjennom 2932 ganger og hadde over 16 000 tre sekunders visninger.

De påfølgende gudstjenestene på vårparten og i julen hadde lavere oppslutning, men leverte også resultater det er verdt å merke seg: Gjennomsnittlig rekkevidde lå på rundt 2600 personer, hver gudstjeneste ble sett igjennom rundt 345 ganger og hadde om lag 2000 tre sekunders avspillinger. Det ble i alt arrangert 15 gudstjenester på Face book i 2020.

Også antallet kirkelige *vigsler* er sterkt preget av koronapandemien, antallet ekteskapsinngåelser falt med 44,4 %. Hovedinntrykket er at de fleste planlagte vigslene ikke er avlyst, men omberammet til 2021/22. Men vi har også indikasjoner på at vigslene som var planlagt i kirken i stedet er gjennomført som borgerlig vigsel. Når drømmen om stort kirkebryllup ikke lot seg gjennomføre, kan borgerlig ekteskapsinngåelse oppleves som enklere. Her har kirken en utfordring i å kommunisere og tilrettelegge for tilbudet om enkle kirkebryllup og muligheten for vigsel utenfor kirkerommet.

Valg av kirkelige *gravferder* er stabilt høyt, med en svakt nedadgående tendens. I 2020 ble 82 % av alle døde i Fredrikstad gravlagt i regi av Den norske kirke. 2020 har vært et utfordrende år for den kirkelige gravferdsvirksomheten. I tillegg til at prester, kirkemusikere, kirketjenere og gravlundbetjeningen har lagt ned en betydelig innsats for å ivareta de pårørende på best mulig måte, har et godt og nært samarbeid med begravellesbyråene vært avgjørende for å få gjennomførte verdige gravferdsseremonier. Det er særlig antallsbegrensninger og håndhevelse av strenge smittevernbestemmelser som har vært opplevd krevende. Dette har imidlertid blitt møtt med stor forståelse og lite eller ingen kritikk fra de pårørende.

Det er ikke rapportert om smittespredning knyttet til kirkelige handlinger i Fredrikstad.

3.2. Dåp og trosopplæring

Mål 2: Flere søker dåp, og deltar i trosopplæring.

Både *antallet døde* totalt og andelen døde av fødte har falt med 33 % fra 2019 til 2020. Også her er hovedforklaringen koronarestriksjoner. Selv om kirkene har vært åpne for dåp også når de vanlige gudstjenestene har vært avlyst, valgte mange å utsette dåpen. Uforutsigbarhet og raske endringer i antallet som kunne være til stede har bidratt her. Videre arbeid i 2021 vil bestå i å sørge for å opprettholde kontakt med de som har utsatt dåp, og sørge for at de får gjennomført dette når det er mulighet for det. Det er kommet mange positive tilbakemeldinger på de egne dåpsgudstjenestene, både fra de ansatte og dåpsfølgene. Gudstjenesten blir mer spisset mot dåpen og forkynnelsen tilrettelegges dåpsfølgene. Et slikt tilbud bør opprettholdes også når gudstjenestelivet normaliseres. Drop-in-dåp var planlagt i mars, men måtte avlyses. Sammen med bispedømmet vil kirken i Fredrikstad delta i en koordinert drop-in-dåp kampanje i 2021.

Menighetene har jobbet med satsing på dåp i flere år gjennom «Aksjon dåp». I dåpsundersøkelsen (Borg 2020), var det klare tilbakemeldinger om at den største utfordringen for menighetene er kommunikasjon. Både det å få kontakt med målgruppen, men også å snakke et språk som målgruppa forstår om hvorfor dåp er relevant, melder mange er utfordrende.

Tallene at menighetene i Fredrikstad holder oppslutning om *konfirmasjon* oppe fra 2019 til 2020, med en liten økning. De 466 konfirmantene utgjør 46,8 % av 15-åringene. Det er imponerende. Det er lagt ned en enorm innsats for å gi den enkelte konfirmant og deres familier en best mulig konfirmasjonsdag. Alle vårens konfirmasjoner ble utsatt til høsten 2020. Noen menigheter ble rammet av nye smitteutbrudd midt i konfirmasjonstiden, men alle menighetene fikk til slutt gjennomført konfirmasjonsgudstjenestene med fest og høytid, og innenfor rammen for godt smittevern. Dette er en innsats det står stor respekt av.

Viktige erfaringer er gjort også med tanke på det videre arbeidet med konfirmantopplegget. Tilbakemeldingene som ble gitt peker på at det var viktig å legge til rette rundt konfirmasjonsdagen, men at opplegget gjennom året led under mangel på fysisk kontakt. Når det gjelder konfirmasjonsåret er det i stor grad tuftet på fysiske samhandlinger, og det ble fort en krevende øvelse for de undervisningsansatte å finne nye arbeidsmetoder som kompensasjon for dette. Digitale konfirmantsamlinger fungerer som et avbrekk, og særlig inn mot dem som opplever det krevende å delta på fysiske samlinger, mens de fysiske treffpunktene, som for eksempel undervisning i kirkerommet, fasteaksjon og bønnevandring er viktige for denne målgruppen.

Trosopplæringen i Den norske kirke er en viktig, omfattende og krevende aktivitet. Undervisningsansatte, frivillige og andre ansatte i de enkelte menighetene arbeider systematisk etter de planer som er vedtatt. Menighetene ser ut til å arbeide målrettet og godt med mange tiltak som gjelder trosopplæring for alle døde i alderen 0-18 år.

Trosopplæringen i 2020 ble, som all annen kirkelig og nasjonal aktivitet, preget av Covid-19 og pandemi. 12. mars ble det bråstopp for alle tiltak og aktiviteter, og i året som har gått har det blitt brukt mye tid på å sette seg inn i gjeldende smittevernregler til enhver tid, utforske og utvikle digitale tilbud og digital kompetanse, svelge skuffelse over gjentatte avlysninger, utvikle stor kreativitet for alternative aktiviteter, møteplasser m.m. Gjennom hele pandemien har det vært fokus på å prioritere barn og unge, og dermed også i kirken å opprettholde aktivitet og tilbud for denne gruppen. Her har ansatte og frivillige i trosopplæringen utvist stor kreativitet, tilpasning og mot. Gjennomføring av aktiviteter har vært ulikt fra sokn til sokn, da

trygt og godt smittevern har vært førsteprioritet, og den enkelte menighet har ulike muligheter når det gjelder lokaler, menneskelige ressurser m.m.

Digitale tilbud har skutt i været, også på trosopplæringsfronten. Våren 2020 samarbeidet de som har ansvar for babysang om ukentlige babysang-samlinger via Face book. Gjennom året har det også blitt formidlet småbarnssang, dukketeater, gudstjenester, undervisning, quiz og diverse ungdomsprogram via sosiale medier.

Annerledesåret 2020 har så absolutt vært utfordrende for trosopplæringen i menighetene rundt om i byen vår. Samtidig kan vi også se at de som arbeider innenfor trosopplæringsfeltet på mange måter har blitt knyttet tettere sammen dette året. Det har vært et stort behov for dialog rundt smittevern, erfaringsdeling, frustrasjonsutblåsning, ressursdeling, idemyldring m.m. Det har blitt enda tydeligere og synligere at dette er kollegaer med et stort og bredt kompetansefelt, og at samarbeid på tvers er både nyttig og gøy. Det har også vært viktige felles dialoger rundt store tiltak som «2 dager til» og «Lys Våken». Begge nevnte tiltak ble dessverre avlyst av smittevernmessige hensyn.

For ungdom ble det arrangert høstleir med Neste skritt og «LockIn» høsten 2020.

Arbeidet med å revidere trosopplæringsplanene ble startet opp høsten 2019. Pandemien har forsinket også dette arbeidet, men mange nærmer seg ferdigstillelse av planen.

Tabellen viser oppslutningen på utvalgte sentrale tiltak, i prosent av antallet døpte i årskullet.

Sentrale trosopplæringsfaser 2019-2020														
% deltakelse av målgruppe (døpte i årskullet)														
Prostier	Dåpssamtale		4 årsbok		6-årstiltak		Tårnagenter		Lys Våken		Konfirmanntid		Året etter konfirmasjon	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Sum Borg	98,5		26,9	27	18,9	20	17,8	14	11,5	8	76,4	76	9,5	8
Domprostiet	91,2	98,6	18,6	24,2	15,5	32	14,8	18,8	4,1	0	81,4	78,1	14,9	4,5
Borge	100	100	33	42	25	23	18	A	0	A	80	78		A
Domkirken	87	100	19	I	0	33	0	8	5	A	62	47		A
Gamle Glemmen	83	I	19	A	13	A	0	A	0	A	73	74	12	7
Glemmen	99	A	16	9	11	7	7	3	9	A	89	71	11	3
Gressvik	114	105	19	30	24	12	30	33	19	A	86	108	4	0
Kråkerøy	64	88	4	17	10	15	I		10	A	80	86		7
Onsøy	102	100	14	16	16	8	25	19	2	A	61	60	3	3
Rolvspøy	100	100	21	A	10	10	0	I	0	A	93	80	2	A
Tørsnes	40	100	8	14	57	28	19	39	0	A	92	106		I
Østre Fredrikstad	71	100	9	31	8	11	16	35	3	A	92	58		I

I: Ikke rapportert. A: Avlyst på grunn av korona

3.3. Samfunnsengasjement, dialogarbeid og diakoni

Mål 3: Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.

FNs bærekraftsmål, er viktige mål som også setter dagsorden på det diakonale arbeidet i Fredrikstad. Bærekraftsmål 17 «Samarbeid for å nå målene» er et godt mål å styre etter. Det er viktig å kunne samarbeide, menighetene imellom, med andre organisasjoner og med kommunale virksomheter. Med samarbeid kan det sette fokus på de diakonale områdene nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, verne om skaperverket og kampen for rettferdighet. Ved samarbeid når vi lettere ut til de som ønsker å bli sett, som trenger å bli sett og som ingen andre ser. Sammen kan vi være med å bidra til å bekrefte menneskers verdighet.

Det har vært viktig å møte folk der de befinner seg. I Onsøy og Gressvik satte diakonen seg ved vannposten på kirkegårdene og pratet med de som kom forbi. I forbindelse med

Allehelgen deltok alle menighetene i sorgkampanjen «Førstehjelp ved sorg» Med denne kampanjen ønsket vi å oppmuntre den enkelte til å være til stede for noen som sørger. Det var stands med utdeling av lys og brosjyre ved de store kjøpesentrene, ved butikker og ved kirkene både i sentrum og ute i lokalsamfunnene.

Det har også vært nødvendig å samarbeide god med tanke på pandemisituasjonen vi er i. Denne situasjonen har preget det diakonale arbeidet i Fredrikstad, som alt annet det siste året. I stedet for et håndtrykk og en god klapp på skulderen ved et besøk eller ved et fellesskaps-arrangement i våre kirker, har telefonen blitt et viktig arbeidsredskap for å kunne holde kontakt og møte innbyggerne i kommunen vår. Med telefonsamtaler har vi forhåpentligvis kunnet bidra til litt mindre ensomhet, gi en sjelesorgssamtaler, være en støtte i sorg, eller bare snakke om helt hverdagslige ting. Kontakten med institusjonene i kommunen, spesielt sykehjemmene har vært krevende for alle dette året, det har likevel vært mulig å holde kontakt i nødvendig grad med bla. lindrende enhet.

I 2020 ble det registrert 448 sjelesorgsamtaler, det er 300 flere enn året før, og det området der kirkens statistikk forteller om størst økning sist år.

Kirkens diakoni har lagt til rette for fysiske samtaler så langt det har vært mulig. Når de fysiske møtepunktene ikke var mulig å gjennomføre, har diakoner og andre kirkelige ansatte og frivillige hatt kontakt med mennesker både på telefon og på chat/Face book.

Koronapandemien har også bidratt til et økt fokus på oppsøkende virksomhet, der diakoner, prester og frivillige aktivt har ringt opp kontakter man har visst er ensomme eller har blitt nødt til å sitte isolert. I mars etablerte kirkeverge og domprost en telefontjeneste, i samarbeid med Sarpsborg, der alle prestene og diakonene var tilgjengelige kvelder og helger.

På tross av, til tider full nedstenging, er det tiltak som har klart å opprettholde sine møtepunkt ved hjelp av stor kreativitet. Den internasjonale jentegruppe for jenter i alderen 16-25 år, som arrangeres i samarbeid med kommunen, har i stedet for å møtes i sitt faste lokale funnet andre måter å treffes på, det være seg på stolpejakt, sittet ute rundt et bål og kontakt via messenger.

I skjæringspunktet diakoni, dialog og trosopplæring har prosjektet «Grenseland –fortellinger som bygger broer» kommet til. Prosjektet er et samarbeid med Dialogforum Østfold. Det skal lages en utstilling som blant annet skal brukes i dialogarbeidet som tilbys til skoler. Målet med utstillingen er å skape en plass der forskjellige kulturer og religioner (jødedom, islam og kristendom) kan møtes med sine felles fortellinger fra de hellige skriftene. Fortellingene skal formidles via kunsthåndverk, håndlagde figurer som settes opp som scenebilder. Det startet opp med full produksjon, tidlig i mars 2020, samt noen samlinger på høsten. Prosjektet ligger nå på vent. I 2020 fikk prosjektet tilskudd på kr.100.000 fra Barne- og familiedepartementet.

Dialogarbeid

Fredrikstad kirkelige fellesråd har vært medlem av Dialogforum Østfold siden 2016. Gjennom dette ønsker fellesrådet å oppfordre de lokale menighetene til å etablere og utvikle møteplasser for dialog og samhandling mellom mennesker med ulik tro og livssyn. Dialogforum avdeling Fredrikstad har en arbeidsgruppe med representanter fra ulike kristne og muslimske trossamfunn i byen.

Siden 2019 har en viktig del av Dialogforum sin innsats gått til arbeidet for videreutvikling og tilbud om Dialogdag i skolen i Fredrikstad. I 2020 ble det gjennomført møter med flere skoler og lærere for å informere om vårt arbeid, og det ble arrangert to dialogdager i samarbeid med Haugeåsen ungdomsskole. For 8. trinn var det 150 elever og 15 lærere som deltok. Dagen var fordelt på 5 stasjoner som elevene skulle gjennom. Disse var Domkirken, St.

Croix, Masjid Darussalam, Kirkens Bymisjon og Håpets Katedral. Hovedtema for dagen var «Tro som drivkraft for miljø og sin neste». Frivillige fra arbeidsgruppen til Dialogforum Østfold og Håpets Katedral deltok disse dagene.

170 elever og ca. 12 lærere fra 10. trinn på Haugeåsen ungdomsskole deltok på Dialogdag i Fredrikstad sentrum fredag 16. oktober. I tillegg var tre ansatte i Dialogforum Østfold og fem frivillige samarbeidspartnere involvert i gjennomføringen. Dagens overskrift var «Ingen er bare det du ser». For første gang samarbeidet vi med Fredrikstad Bibliotek om gjennomføring av en workshop som handlet om å forebygge fordommer. Lillesalen på St. Croix ble brukt til formidling om islam og Darussalam-moskéen, siden denne var stengt som følge av pandemien. Domkirken fungerte som samlingssted ved oppstart og avslutning, i tillegg til å være egen stasjon for formidling om kirken og menneskene som besøker den. Elever og lærere hadde mange gode tilbakemeldinger, og avisen Demokraten dekket dagen med en flott artikkel. Det var lagt til en tredje dialogdag på Haugeåsen ungdomsskole med 8. trinn i desember, men denne ble utsatt grunnet korona.

I Fredrikstad kom arbeidet med en lokal kvinnegruppe for alvor i gang i 2020. Det har vært gjennomført flere gode møter i styret for dette arbeidet gjennom året. Kontaktlister til mulige deltakere fra ulike trossamfunn er utarbeidet, og et oppstartsmøte med inviterte deltakere er planlagt gjennomført så snart det er mulig i henhold til smittevernregler.

Dialogforum Østfold opplever nå større tillit i både Sarpsborg og Fredrikstad og blir brukt blant annet av kriminalomsorgen, politiet og kommunene generelt. Dette i kompetansespørsmål med tanke på kultur og tradisjoner, samt det å kunne sette de forskjellige miljøene i bedre kontakt med hverandre. I 2020 har det vært en del kontakt med politiet i forbindelse med sikkerhet i og rundt våre hellige hus, samt forebyggende arbeid i forhold til ekstremisme. På slutten av året fikk Dialogforum innvilget driftstøtte fra Fredrikstad kommune for året 2021.

3.4. Kunst- og kulturarbeid

Mål 4: Flere deltar i kirkens kunst- og kulturliv, og kirkens kunst- og kulturarbeid videreutvikles.

Kirkens konsert- og kulturvirksomhet ble i likhet med all annen kulturvirksomhet hardt rammet av koronarestriksjonene. Det er derfor svært gledelig kirken i Fredrikstad klarte å omstille sitt konsert- og kulturtilbud til et digitalt format, både når det gjelder antall aktiviteter og oppslutning.

Det har hovedsakelig blitt produsert konserter, både med kirkens egne kirkemusikere og ofte i samarbeid med lokale aktører og artister. Oppslutningen viser at kirkens kulturtilbud har blitt opplevd som relevant og betydningsfullt for svært mange.

Egil Hovland-festivalen 2020, 16- 29 oktober

Festivalens utgangspunkt er komponisten Egil Hovlands liv og virke i Fredrikstad. Igjennom vår festival ønsker vi å videreføre hans musikalske arv og skape interesse for ny musikk i det kirkemusikalske landskap, samtidig som vi gjør avstikkere til mer folkelig anlagt musikk. Helt i Hovlands ånd.

Festivalen har vært arrangert siden 2013 og ble i år arrangert fra 16-29 oktober.

I 2020 ble det arrangert 24 konserter med et publikum på ca. 1500. Tross korona-situasjonen klarte vi å gjennomføre festivalen uten avlysninger, men reduksjonen i antall tilstedeværende

merkes selvsagt veldig godt. Likevel har vi klart å gjennomføre en festival som har gått i positiv balanse.

Det ble arrangert konserter i Domkirken, Glemmen kirke, Gamle Glemmen kirke, Østre Fredrikstad kirke, Onsøy kirke og Litteraturhuset.

Wolfgang Plagge har vært årets festivalartist. Han deltok på Musikkbrunsj sammen med Domkirkens jentekor, på festkonsert for Egil Hovland i Glemmen og med foredragskonsert om Jens Bugge Olsen som var klaverpedagog og komponist fra Fredrikstad har vært årets komponistprofil.

Den lokale og nasjonalt anerkjente poeten Casper Andre Lugg var festivalpoet i år og gjennomførte en fin konsert sammen med cellist Liv Frengstad.

Det norske blåseensemble er et orkester som festivalen, etter flere besøk, har et nært forhold til. Ensemblet gjennomførte en eksperimentell improvisasjonskonsert bygget over Hovlands Måne og sol.

Oddgeir Berg trio gjennomførte sitt tredje og siste besøk med stadig nytt materiale bygget på Egil Hovlands salmer.

I tillegg til våre egne kor, Borg Vokal, Domkirkens jentekor og Borg domkor, fikk vi besøk av Det norske Solistkoret og ungdomskoret Neon Vokal fra Skedsmo. DNS leverte som vanlig veldig bra og ga festivalen en verdig avslutning, men for mange ble møtet mellom Borg vokal og Neon Vokal et av festivalens store høydepunkt.

Orgelmusikken ble ivaretatt av blant annet Guttorm Guleng som markerer Viernes 150 års jubileum og Domkirkens egen Dan Rene Dahl.

Møte med joikeren Torgeir Vassvik som i år deltok med egen konsert var en sterk opplevelse. Festivalens tema var «Felleskap» og da ønsket vi også å løfte fram musikktradisjoner som kirken har utestengt fra sitt fellesskap.

Festivalen arrangerte også seminar over temaet, og blant deltagerne var biskop Atle Sommerfeldt og artist Solfrid Molland som har arbeidet mye med musikere fra Rom-folket.

Frelsesarmeens hornorkester, FTH, gjennomførte en flott konsert blant annet med fokus på Hovlands salmer arrangert for brass.

Barn og ungdom har medvirket gjennom tre elevkonserter fra Greåker vgs., improvisasjonsseminar for unge orgelelever og morgen- og aftenbønn i regi av Ung Kirkesang.

Det må også nevnes at det ble gjennomført to festivalgudstjenester i Domkirken og Glemmen kirke.

Over 20 dedikerte frivillige har vært med å bidra til en flott gjennomføring av festivalen.

Festivalledelsen er godt fornøyd med årets festival både når gjelder gjennomføring og kvalitet. Vi får mye god tilbakemelding og opplever at vi har landet festivalen på et høyt nivå kunstnerisk sett.

Egil Hovland-akademiet

Fredrikstad kirkelige fellesråd har i samarbeid med Glemmen menighet og Fredrikstad kommune etablert og utviklet tiltak og aktiviteter under benevnelsen «Egil Hovland-satsingen».

Barne- og ungdomskorene i Glemmen kirke har siden 1960-tallet vært en sentral aktør i Fredrikstads kulturliv. Størrelsen og kvaliteten på korarbeidet har fått oppmerksomhet både lokalt og nasjonalt. Samarbeidet om Egil Hovland-akademiet har også medført et økt samarbeid med fylkeskommunen gjennom et utvekslingsprogram for unge musikere i regionen.

Siden oppstarten er Egil Hovland-akademiet (som hentet navnet etter inspirasjon fra fotballakademiene) innrettet på å gi barn og unge i Fredrikstad tilbud om å synge i kor, lære å spille orgel og å tilby individuell sangundervisning. Egil Hovland-akademiet har vist seg å fylle en rolle, og har fulle elevtall med ti orgelelever og ti sangelever. Samtlige av disse deltar i kor i Glemmen kirke, og danner på den måten en trygg basis for barnekorvirksomheten.

Orgelundervisningen ivaretas i hovedsak av kantorene i Glemmen og Gamle Glemmen menigheter, mens det er engasjert en ekstern lærer til sangundervisningen. Kantor og korleder i Glemmen administrerer driften i nært samarbeid med Kulturskolen. I tillegg til kordeltakelsen bidrar elevene ved akademiet jevnlig på gudstjenester og konserter, både enkeltvis og i grupper. Kulturskolen har gitt uttrykk for stor tilfredshet med elevenes faglige utvikling, og menigheten har vist begeistring for elevenes deltagelse i kirken. Det er derfor et sterkt ønske fra alle parter om at samarbeidet etableres på fast basis.

Egil Hovland-akademiet er siden 2017 utviklet som prosjekt som samarbeid mellom fellesrådet og Glemmen menighet i nært samarbeid med kulturskolen. Siden dette er et tilbud for barn i hele kommunen og Fredrikstad kommune forholder seg til fellesrådet, er det Fredrikstad kirkelige fellesråd som representerer det formelle samarbeidet for kirken. I den daglige drift foregår samarbeidet mellom Kulturskolen og Glemmen menighet.

Akademiet er et tilbud til barn og unge i Fredrikstad som gjennom deltakelse i Glemmen kirkes korarbeid og som elev i kulturskolen får opplæring i klassisk sang og orgel innenfor det vi på en folkelig måte kan benevne som Egil Hovland-tradisjonen. Hovland-akademiet beveger seg nå over fra prosjektfase til fast driftsaktivitet og derfor ble samarbeidsavtalen med Kulturskolen revidert i 2020, og stillingshjemmel som sanglærer gjort fast.

3.5 Kommunikasjon

Strategi: Videreutvikle helhetlig og målrettet kommunikasjon

2020 startet med vanlig kommunikasjonsvirksomhet, med drift av nettsider, digital markedsføring og medieinnsalg. Da nedstengingen var et faktum 12. mars, ble kirken i Fredrikstad tvunget til å tenke nytt. Vi måtte finne andre måter å drive våre tilbud på; vi måtte bli en kirke på nett.

Pandemien har ført til mer samarbeid på tvers av menigheter og en vilje til å nå ut på nye måter. På kort tid var flere ansatte i gang med kveldsbønn på Face book onsdager og søndager. Kveldsbønnen, som fikk et avbrekk fra og med juni, ble startet igjen i desember, og har fått en voksende tilhengerskare med høyt engasjement. Dermed har kirken også opprettet et nytt forum for fellesskap, bønn, håp og tro, og har en gitt en slags renessanse for husandakten. Kveldsbønnene har hatt en gjennomsnittlig rekkevidde på ca. 1500 personer, er gjennomsnittlig sett igjennom 150 ganger og har gjennomsnittlig ca. 1000 tre sekunders avspilling.

Musikk er viktig i kirken i Fredrikstad, og allerede fra mars var vi i gang med å strøkke konserter og musikkinnslag fra ulike menigheter. Gjennom 2020 sendte vi blant annet konsertserien Freddan, musikkandakter, strømmekonserter under Hovland-festivalen,

julekonserter og flere musikalske innslag i kirkens adventskalender. Tallene viser at musikkinnslag og konserter er det desidert mest populære innholdet på Face book-siden til Den norske kirke i Fredrikstad. Konserten som gjorde det best var Freddan fra 20. mars med en rekkevidde på rundt 10 000.

Pandemien har lært oss å bruke ny teknologi, lage nytt innhold og se verdien av samarbeid. Vi har mange kreative ansatte, og med et enda bedre koordinert arbeid, basert på strategier og målsetninger, vil vi nå enda bedre resultater.

Gjennom 2020 har Face book-siden til Den norske kirke i Fredrikstad fått en jevn økning i følgere fra 1224 til 1925. Siden har gjennom året nådd ut til over 240 000 personer. Tilsvarende rekkevidde i 2019 var noe over 116 000.

4. Administrasjon og økonomi

Organiseringen av fellesrådsadministrasjonen ble noe justert i 2020 da det ble opprettet en egen økonomi- og administrasjonsavdeling som ledes av økonomi- og administrasjonssjef. Avdelingen består av kirketorget, regnskap, kommunikasjon, it og intern drift/vedlikehold. Funksjonen som teamleder for kirketorget ble avviklet fra 1. september.

Stillingen som daglig leder for Østre Fredrikstad og Torsnes har fra høsten 2020 blitt ivarettatt av daglig leder i Borge.

4.1. Personal

Antall stillinger pr 31.12.20	Årsverk	Ansatte
Kirkevergekontoret	15,45	19
Kirker og menigheter	42,45	47
Kirkegårder	13	13
SUM	70,9	76

Fredrikstad kirkelige fellesråd hadde ved årsskiftet 76 ansatte i 70,9 årsverk. Noen av stillingene er delt mellom noen av menighetene, kirkegård og kirkevergekontor.

Fordelingen på menighetene er vist nedenfor:

Menigheter	Årsverk	Antall ansatte	Herav årsverk menighets-finansierte stillinger.
Borge	5,3	6	
Domkirken	5,4	6	
Glemmen og Gamle Glemmen	8,1	10	0,75
Kråkerøy	4,85	6	0,2
Onsøy /Gressvik	7	7	

Rolvsøy	2,65	5	
Østre Fredrikstad og Torsnes	5,15	7	0,3
Sum	42,45	47	1,25

Administrasjonsutvalget er et partssammensatt utvalg og har i 2020 hatt følgende medlemmer:

Fra arbeidsgiver:

Tom Odvar Olsen, leder

Marianne Antonsen, nestleder

Helge Kolstad medlem

Ingunn Skarberg, vararepresentant.

Fra ansatte:

Astrid Bjørk Andreassen (Delta)

Ann Christin Arneberg Nicolaysen (Diakonforbundet)

I løpet av 2020 hadde utvalget 5 møter

Tilsettinger i fellesrådet gjennom året 2020: totalt 7

1 daglig leder

1 menighetspedagog

1 diakon

1 kontor

2 administrative stillinger (økonomi- og administrasjonssjef og prosjektleder)

1 kirketjener

1 sangpedagog (Egil Hovlandakademiet)

Arbeidsmiljøutvalget

Fra arbeidsgiver:

Jan Erik Amundsen

Gisle Kavli

Fra ansatte:

Kjell Brevik

Hege Saugstad

Madeleine Leidland

Morten Zakariassen, prestens verneombud

Det er avholdt 3 møter i arbeidsmiljøutvalget i 2020.

Sykefraværsprosenten for de siste årene ser slik ut:

2018: 6,7 % av dette var 0,5 egenmeldt og 6,2 % legemeldt

2019: 4,1 % av dette var 0,3 egenmeldt og 3,8 % legemeldt

2020: 6 % av dette var 0,7 egenmeldt og 5,2 legemeldt

Kontakt med de tillitsvalgte

Ledelsen har gjennom året hatt møter med de tillitsvalgte. Det er en gjensidig orientering og saker som angår ansatte drøftes i felleskap. De tillitsvalgte er representert i ulike råd, utvalg og sentrale ved tilsetting av nye medarbeidere.

4.2. Økonomi

Økonomisk resultat

	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr.	Avvik i %
Brutto utgifter	80 757 563	75 986 800	-4 770 763	-6,2
Brutto inntekter	36 246 461	30 456 800	5 789 661	19,0
Netto resultat	44 511 102	45 530 000	1 018 898	2,2

Resultatet for 2020 viser at Fredrikstad kirkelige fellesråd samlet sett har hatt et mindreforbruk på 1 million kroner. Både utgifter og inntekter har vært vesentlig høyere enn budsjettet. Avvikene skyldes hovedsakelig at budsjettet ikke er oppdatert og korrigert for prosjekter og økte trygderefusjoner. I tillegg har pensjonsutgiftene vært lavere enn budsjettet og resultatet av lønnsoppgjøret for 2020 er ikke utbetalt før i 2021. Både faste lønnsutgifter, vikar- og ekstrahjelpsutgifter og enkelte driftsutgifter har vært betydelig høyere enn budsjettet, men redusert aktivitet som følge av koronapandemien har medført reduserte utgifter på andre områder. 1 017 307 kr er satt av til bundne driftsfond (trosopplæringsmidler og ulike prosjekter med eksterne øremerkede tilskudd)

Koronapandemien har ført til reduserte leieinntekter for kirkebygg og menighetssenter samt økte utgifter til renhold og renholdsmateriell, PC- og streamingutstyr og arbeid med digitalisering. Fredrikstad kirkelige fellesråd har mottatt tilskudd på 300 000 kr til hygienetiltak og 2,6 millioner kroner til vedlikehold av kirkebygg (fordelt på 2020 og 2021) fra Fredrikstad kommune som følge av koronapandemien.

Økonomisk resultat per menighet og tjenesteområde i fellesrådsadministrasjonen

	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr	Avvik i %
Kirkevergens sentrale staber	15 541 754	16 225 000	683 246	4
Bygningsavdeling/kirker felles	1 776 300	1 935 000	158 700	8
Borge menighet	2 682 856	2 834 000	151 144	5
Domkirken menighet	4 537 011	3 899 000	245 228	6
Glemmen og Gml Glemmen menighet	4 537 011	4 946 000	408 989	8
Kråkerøy menighet	2 023 198	2 117 000	93 802	4
Onsøy og Gressvik menighet	4 439 435	4 524 000	84 565	2
Rolvøy menighet	1 890 750	1 847 000	-43 750	-2
Torsnes og Østre Fredrikstad menighet	3 138 856	2 805 000	-333 856	-12
<i>Sum kirker og menigheter</i>	<i>25 025 417</i>	<i>24 907 000</i>	<i>764 822</i>	<i>3</i>
Gravplass	7 497 275	7 398 000	-99 275	-1
Rammetilskudd	-45 430 000	-45 430 000	0	0
Renteinntekter	-186 775	-350 000	-163 225	-47
Mva-refusjon	-2 583 328	-2 750 000	-166 672	-6
Mindreforbruk			1 018 898	2

Det er store variasjoner i resultatet i menighetene og tjenesteområdene i fellesrådsadministrasjonen.

Kommentarer til vesentlige avvik på de ulike områdene:

Kirkevergens sentrale staber

Mindreforbruk på 683 246 kr (96% forbruk).

Både utgiftene og inntektene har vært vesentlig høyere enn budsjettet (hhv 1 354 033 kr, 107% forbruk og 2 037 279 kr, 201% forbruk), hovedsakelig som følge av at det mangler budsjettposter på flere prosjekter og at budsjettet ikke er justert for økte tilskudd.

Mindreforbruket skyldes at pensjonsutgiftene til KLP har vært lavere enn budsjettet i 2020, samt at Koronapandemien har medført lavere aktivitet på enkelte områder.

Bygningsavdelingen/kirker felles

Mindreforbruk på 158 700 kr (92% forbruk).

Dette skyldes tilfeldige variasjoner i framdriften og ferdigstillelsen av prosjekter.

Borge menighet

Mindreforbruk 151 144 kr (95% forbruk).

Avviket skyldes hovedsakelig noe lavere pensjonsutgifter og driftsutgifter enn budsjettet, mens inntektssiden samlet sett har vært som budsjettet.

Domkirken menighet

Mindreforbruk 245 228 kr (94% forbruk).

Avviket skyldes hovedsakelig lavere utgifter som følge av reduserte pensjonsutgifter og redusert aktivitet pga Koronapandemien.

Glemmen og Gamle Glemmen menighet

Mindreforbruk 408 989 kr (92% forbruk).

Utgifter har vært lavere enn budsjettert som følge av reduserte pensjonsutgifter og redusert aktivitet pga Koronapandemien, mens inntektene har vært høyere.

Kråkerøy menighet

Mindreforbruk 93 802 kr (96% forbruk).

Både utgifter og inntekter har vært høyere enn budsjettert

Onsøy og Gressvik menighet

Mindreforbruk 84 565 kr (98% forbruk).

Både utgifter og inntekter har vært noe høyere enn budsjettert, men netto gir det ingen vesentlige avvik.

Rolvsøy menighet

Merforbruk 43 750 (102% forbruk).

Utgiftene har vært omtrent som budsjettert, mens inntektene har vært lavere enn budsjettert. Ingen vesentlige avvik netto.

Torsnes og Østre Fredrikstad menighet

Merforbruk 333 856 kr (112% forbruk).

Utgiftene har vært høyere enn budsjettert og inntektene lavere.

Gravplass

Merforbruk 99 275 kr (101% forbruk)

Gravferdsområdet har hatt et betydelig merforbruk på lønn (1 536 761 kr, 114% forbruk) og driftsutgifter (688 197 kr), men dette oppveies delvis av høyere inntekter enn budsjettert.

Dette skyldes bl.a. ekstrautgifter og tilskudd til Koronatiltak til hygienetiltak samt vedlikehold, samt inndekking av andel lønnsutgifter fra investeringsbudsjettet. I tillegg har både refusjoner fra nav, festeavgiftene og gravstellsinntektene vært vesentlig høyere enn budsjettert.

Rammetilskudd, renteinntekter og mva-refusjon

Som følge av lav rente og lavere aktivitet enn forutsatt som følge av Koronapandemien ble inntektene lavere enn budsjettert.

Innsparingstiltak og økte inntekter (tall i tusen kroner)

Tall i tusen kroner	Budsjettert beløp	Oppnådd beløp	Kommentarer til oppnåelse
Økte festeavgifter	-54	-377	Økning i festeavgiften med 20 kr fra 200 til 220 kr per grav er gjennomført. Festeinntektene ble 376 675 kr høyere enn budsjettert, men det skyldes også flere festeavtaler.
Bruk av pensjonsfond	-400	-400 0	Gjennomført Det er brukt betydelig høyere beløp på både lønns- og driftsutgifter til kirkegård. Ekstra
Redusert vedlikehold, kirker og gravlunder	-900		Kovidmidler har også ført til at vi har fått gjennomført betydelig mer vedlikehold enn opprinnelig planlagt.
Sum	-1 354	-777	

Investeringer

Det samlede investeringsregnskapet hadde en totalramme på 32 013 952 kr mot opprinnelig budsjett på 44 091 000 kr og revidert budsjett på 38 546 750 kr.

Avviket skyldes hovedsakelig utsatt oppstart og ferdigstillelse av prosjekter. Sprinkelanlegget i Gamle Glemmen kirke ble utsatt til 2021 og noe arbeid i Borge kapell ble ikke ferdigstilt før i 2021. Det ble dessuten satt av 2 millioner kroner til nytt orgel i Kråkerøy kirke for betaling ved kontraktsinngåelse, men kontrakten ble først signert i 2021.

Ny prosjektleder ble ansatt i 2020, men startet ikke opp før i slutten av august. I 2020 hadde vi derfor en oppstartsperiode uten full produksjon, og en del tid er også brukt til å videreutvikle rutiner, retningslinjer og maler.

Fredrikstad kirkelige fellesråd mottok 2,6 millioner kroner i ekstra Kovidmidler/vedlikeholds- midler fra Fredrikstad kommune i 2020 (fordelt på 2020 og 2021). For å få disse midlene måtte kontrakter inngås i 2020, og ansatte måtte derfor prioritere dette arbeidet høsten 2020. Det vises også til kommentarer på side 26-27.

I henhold til «Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke» og «Kommunal regnskapsstandard nr 4. Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet» føres vedlikehold i driftsregnskapet og påkostninger i investeringsregnskapet.

Kommentarer til de ulike anleggene:

Kråkerøy kirke

En omfattende rehabilitering av Kråkerøy kirke innvendig og utvendig startet opp i januar 2020. Det er blant annet oppgradert til nytt vannbårent oppvarmingsanlegg med bergvarme, rømningskapasiteten er oppgradert, noe som har ført til at tillatt persontall i kirken har økt, og kirkerom og sakristier er blitt mer brukervennlige og universelt utformet. Omfattende skader er kartlagt og utbedret. Ny oppbygning tar tid, og ferdigstillelse er utsatt fra september 2020 til mars 2021. Bygningsmessig og teknisk rehabilitering finansieres via investeringsmidler fra kommunen, mens nytt inventar finansieres av menighetens innsamlinger. Etter anbudsrunde er orgelbygger Weimbs Orgelbau GmbH valgt som leverandør av nytt orgel til kirken. Prosjektet er godkjent av kirkelige og antikvariske myndigheter. Det blir i tillegg noen bygningsmessige og tekniske tilpasninger på orgelgalleriet. Leveringstid er anslått til 2-2,5 år. I 2020 ble det gamle, brukte orgelet i Kråkerøy kirke solgt for 110 800 kroner. Dette salget ble ved en feil ikke lagt inn i budsjettet for 2020.

Gamle Glemmen kirke

Tak, fasader og vinduer på Kirkestua, Gamlestua, Speiderstua og Stabburet ved Gamle Glemmen kirke er rehabilitert. Det ble oppdaget mer råteskader i kledning og konstruksjoner, og takrenner og nedløp på Kirkestua måtte også skiftes ut. Istandsetting av bygningene startet i juni og arbeidene var ferdige i desember. Det er også felt noen trær og busker ved bygningene og ved kirken. Rehabiliteringen finansieres av kommune, fellesråd og menighetsråd.

Brannsikring i Gamle Glemmen kirke er et større prosjekt med installasjon av automatisk slokkeanlegg i middelalderkirken. Prosjektet utsettes til 2021, og allerede søkte og godkjente tilskuddsmidler til prosjektet fra Riksantikvaren er forlenget til 1. november 2021.

Domkirken

Det er innhentet tilbud fra flere leverandører på nytt lydanlegg i Domkirken. Anlegget er tenkt delfinansiert av menigheten.

Borge kapell

Rehabilitering av fasaden i Borge kapell startet i oktober, og bygget vil etter planen være ferdig i begynnelsen av mars 2021. Den gamle veggen er revet, ny skallmur er bygd opp igjen, nye bærende limtretragerne er montert tilbake og vertikale søyler og vinduer er montert.

Personalrom gravplassansatte Kråkerøy

Fornyelse av personalrom for gravplassansatte på Kråkerøy er igangsatt og dekkes delvis av investeringsprosjektet og delvis av ekstra Kovidmidler.

5. Gravplassforvaltningen

Statistikk

I 2020 ble det gjennomført 661 gravlegginger hvorav 303 var urner. Kremasjonsprosenten var 45,8%. Det ble tatt i bruk til sammen 242 nye kistegraver og 104 nye urnegravsteder, mens det ble slettet til sammen 519 graver. 21 seremonier ble avsluttet med askespredning.

Rehabilitering av sørveggen i Borge kapell

Arbeidet med rehabilitering av sørveggen i Borge kapell ble startet opp i 2020. Bærende limtreramme hadde store råteskader. Hele veggene med skallmur, glassfasade og limtreramme er tatt ned og bygges opp igjen så lik originalen som mulig, samtidig som vi har valgt varige tekniske løsninger som er mer opp til dagens krav. Det har vært et omfattende arbeid med å beskrive oppbygging og detaljer for å få alt på plass. Prosjektet fullføres våren 2021.

Driftsbygg, personalrom

Planlegging av nye personalrom Kråkerøy og Gressvik ble igangsatt i 2020. Begge steder bygges det om innenfor eksisterende bygg. Prosjektet på Kråkerøy er startet opp, begge prosjektene gjennomføres i 2021.

Ny drempumpe Vestre gravlund

Felt 24 på Vestre gravlund har et pumpesystem som sørger for at grunnvannstanden holder seg på riktig nivå. Drensvann fra feltet pumpes ut og vi er helt avhengige av at det fungerer for at gravlegging skal kunne gjennomføres som planlagt. Her ble det etablert en ny pumpe, med ny plassering og utløp.

Økte nedbørsmengder

På Kråkerøy kirkegård har vi utfordringer ved store nedbørsmengder med overvann som graver ut veger og oversvømmer gravfelt. Det har vært utredet forbedringer med blant annet oppsamling av overvann, nye ledninger og sandfangskummer. Prosjektet vil bli gjennomført i 2021. Også andre kirkegårder har tilsvarende utfordringer

På Rolvsøy kirkegård er det gjort et forsøksprosjekt med grusarmering for å skaffe litt erfaring som et alternativ til asfaltering for å holde vegene på plass.

Maskiner

Det ble kjøpt inn tre nye gressklippere og en liten Hjullaster til Onsøy kirkegård. Det ble også kjøpt inn en ny transporter til Østre gravlund. Denne gangen valgte vi en med elektrisk motor. Vi ønsker å gå over til elektrisk drift på maskiner og utstyr etter hvert som det kommer gode alternativer innenfor de ulike maskintyper.

Personal

Det har ikke vært utskiftninger på personalsiden i 2020. Det har vært noe utfordringer med høyt sykefravær. Noe har vært avhjulpet ved økt bruk av vikarer og ekstrahjelp.

Vi har en svært dyktig og stabil stab med lang erfaring på kirkegårdssiden i Fredrikstad. I tillegg til de fast ansatte har vi en lærekandidat med praksisplass hos oss og i perioder arbeidstakere som er utplassert gjennom arbeidsrettede tiltak.

6. Kirkene, drift og vedlikehold 2020

Innledning

Fredrikstad kirkelige fellesråd forvalter 11 kirkebygg, av disse er 7 oppført på Riksantikvarens liste over fredede og vernede kirkebygg.

Byggene varierer i størrelse, alder og stil, og er en krevende bygningsmasse å vedlikeholde. Det er et stort lokalt engasjement i hver menighet og kirkene brukes til gudstjenester, kirkelige handlinger (bryllup og gravferd), trosopplæringstiltak, konfirmantarbeid, konserter og andre kulturelle og menighetsbyggende arrangement og samlinger.

Forvaltningen av kirkebyggene ligger til Fellesrådets ansvarsområde. Organiseringen av kirketjener- og vaktmesteroppgavene med en fast kirketjener i hver kirke som kjenner "sitt bygg" godt og har løpende tilsyn med dem bidrar i vesentlig grad til at kirkebyggene holdes i god stand. Evt. feil og skader oppdages tidlig og kan utbedres mens skaden ennå er liten og lite kostnadskrevende.

Det at kirkene er betjent av fast personell er også med på å gi god service til brukerne.

Drifts- og investeringsbudsjett

Driftsbudsjett

Det meste av kirkens driftsbudsjett går til lønn, offentlige avgifter, ordinære driftsutgifter og til oppvarming og lys, forsikringer med mer. (Om forholdet mellom utgifter til drift og investering, se side 20.)

Energibruk

Energikostnadene for 2020 er ca. 25% lavere i forhold til 2019. Dette skyldes i hovedsak lavere aktivitet pga. koronaviruspandemien i verden og Norge ble «stengt ned» 12. mars 2020. Regjeringen satte i gang mange krisetiltak og menighetene måtte også omstille seg, bla. med digitale gudstjenester fra kirkene og med kun få tilstede på kirkelige handlinger. Kraftprisene sank samtidig til et rekordlavt nivå pga. lav etterspørsel. I år 2020 var det færre kuldeperioder under 0 grader enn i 2019, og i gjennomsnitt var 2020 mildere enn i 2019. Mindreforbruket i 2020 for kirkene utgjør ca. kr 347.000,- eks. mva, mens medregnet også gravlunder, menighetssenter og kirkekontor beløper mindreforbruket seg til ca. kr 605.000,- eks. mva.

Av de 11 kirkene har 7 av kirkene elektrisk oppvarming og 4 har vannbåren oppvarming. Domkirken og Glemmen kirke er tilknyttet Fredrikstad fjernvarmes anlegg og oppvarmingen kommer hovedsakelig herfra. Onsøy kirke/kapell har beholdt sitt oljefyringsanlegg, men ble bygget om for bruk av bio-olje etter at forbudet mot tradisjonell fyringsolje ble innført 01.01.2020.

Under rehabiliteringen av Kråkerøy kirke i 2020-21 er det gamle oppvarmingsanlegget med elektriske rørovnere under benkene blitt skiftet ut til vannbåren gulvvarme samt radiatorer. Det ble boret 3 energibrønner i fjellet og det er installert vann til vann varmepumpe samt el-kjel i et nytt uthus med teknisk rom rett ved kirken.

Midler til vedlikehold av kirkene sett i langt perspektiv

Vi ble i desember 2010 forespurt av kommunen om å se på årsaker til vedlikeholdsetterslep på kirkebygg. Dette i forbindelse med at Riksrevisjonen arbeidet med dette temaet, samt at de ønsket å se på kommunens forutsetninger for å ivareta det økonomiske ansvaret for vedlikehold av kirkebygg.

Noen punkter som vi berørte i tilbakemeldingen til kommunen var bl.a. at driftsbudsjettet ikke er dimensjonert til å foreta større vedlikeholdsarbeider. Det er en utfordring for både kommune og kirke at de årlige driftsrammene i mange år ikke har vært tilstrekkelige for å gjennomføre de planmessige og regelmessige vedlikeholdsbehov. Ytterligere kutt på driftsrammen fører ofte til at vedlikehold må utsettes. Vedlikeholdsrammene over driftsbudsjettet de siste årene har vært lave sett i forhold til den store bygningsmassen vi skal

forvalte. Skjer det uforutsette ting på kirkene må annet planlagt arbeide settes på vent. Det er mange ønskelige oppgaver vi ikke får utført fordi det ikke er rom for å belaste alt dette samtidig på driftsbudsjettet for alle kirkene.

Samtidig skal det nevnes at vi har klart å holde oss innenfor det budsjettet vi har til rådighet og fått mye ut av dette.

Kirker felles gikk med et lite overskudd i 2020, da er også i merforbruket i 2019 dekket inn. På høsten 2020 fikk vi bevilget ekstra «Covid-19» tiltaksmidler til kirker og kapell, pga. koronaviruspandemien. Dette var vedlikeholdsmidler som skulle prioriteres med rask oppstart for å skape aktivitet for håndverkere og entreprenørbransjen. Flere vedlikeholdstiltak ble satt raskt i gang i 2020 samt flere tiltak ble bestilt for utførelse i 2021.

I over- og underskudds behandlingen er det ønskelig å beholde driftsoverskuddet på kirker felles for å styrke vedlikeholdsbudsjettet noe, da det fortsatt er mange uløste oppgaver på vent. Det er også ønskelig å ha en dekning om vi får evt. merkostnader med bestilte vedlikeholdsarbeider.

Det bør arbeides videre med å få økt driftsrammene slik at det settes av midler til årlig vedlikehold, evt. øremerkede midler eller et vedlikeholdsfond til kirkene, utenom de faste driftsutgiftene.

Menighetene har også bidratt med innsamlede midler for å anskaffe og vedlikeholde diverse utstyr og inventar til kirkene og til menighetssentrene.

Erfaringsmessig har det blitt slik at vi må planlegge mer prosjektrettet og søke om ekstra midler til de store rehabiliteringsoppgavene over investeringsbudsjettene, da det ikke er rom for større oppgaver innenfor driftsbudsjettet.

Det er gledelig at flere kirkerehabiliteringsprosjekter har blitt realisert via midler på kommunens investeringsbudsjetter gjennom flere år, samt tilskudd via rentekompensasjonsordningen fra Staten og Husbanken. Dette har medført at noe av vedlikeholdsetterlepet er hentet inn. Det gjenstår fortsatt store utfordringer på flere av kirkene og det er viktig å ta hensyn til dette i planleggingen.

I Fredrikstad har vi aktive menigheter og vi ønsker å ta vare på kirkene som viktige kulturminner i lokalsamfunnene samt å videreutvikle og tilrettelegge kirkene for alle brukere.

Drift og vedlikehold

Forbyggende vedlikehold og utbedringer

Kirketjenerne utfører løpende tilsyn og diverse vedlikeholdsoppgaver i samarbeid med driftsmedarbeider og bygningssjefen. Kirketjener på Kråkerøy, Geir Tvette, har fått utvidet stillingen sin med 35% fra august 2017 som i det vesentligste skal benyttes til enklere vedlikeholdsoppgaver i samarbeid med kirketjenerne, men som likevel krever nødvendig kompetanse. Han har med sin håndverksbakgrunn og erfaring denne kompetansen. For 2020 har mye av hans tid gått med til arbeider i Kråkerøy kirke i forbindelse med rehabiliteringen der.

Intern elektriker Knut Hansen har også fulgt opp mangler og utbedringer på de elektriske anleggene i kirker, kapell og på gravlunder. I forbindelse med rehabilitering av Kråkerøy kirke har han også hatt oppgaver med å demontere mye av det gamle elektriske anlegget.

Det utføres jevnlig inspeksjon av takene utvendig og innvendig, loft/tårn og krypkjellere for å påse at det ikke oppstår fuktskader eller annet som kan skade bygget. Nødvendige utbedringer gjøres før skadene blir store. Takrenner og nedløp renses regelmessig i forbindelse med disse inspeksjonsrundene. Alle kummer og nedløp er spylt med vann slik at man sjekker at nedløpsrørene ikke er tette eller grodd igjen av løv m.m. Er rørene tette vil vannet som ligger i nedløpene fort fryse til is og rørene sprekke opp og lage lekkasjer, eller føre vannet på avveie inn i vegger eller tak.

Jevnlig ettersyn av taktekking, beslag, taksten og rensing av renner og nedløp på kirkebyggene er viktige og forebyggende vedlikeholdsarbeider.

Kirkeorgler og instrumenter

Orglene har tilsyn hvert eller annen hvert år. Tilsynet består for det meste i stemming, mindre reparasjoner og renhold. Større rehabiliteringsoppgaver organiseres som egne prosjekt. Orglene utgjør i verdi en vesentlig del av kirkenes inventar som det er viktig å vedlikeholde og utvikle for å kunne gi kantorene gode instrumenter til sin virksomhet, i tillegg til å gi menighetene en god opplevelse av kirkemusikken. Pianoer og flygler er også jevnlig stemt og vedlikeholdt.

Brannsikkerhet – HMS

Alle kirkene har brann- og innbruddsalarmanlegg som er direktekoblet til hhv. 110-sentral Øst og Fredrikstad kommunes vektverksomhets avdeling "Vakt og sikring".

Alle kirkene er "særskilt brannobjekt" etter brannlovens § 13 og vi er derfor pålagt å sørge for årlig kontroll av alarmanleggene. Det er vedlikeholdsavtaler for dette.

Tilsvarende er det avtaler for årlig eller halvårlig kontroll av slukkeutstyr, ventilasjonsanlegg, sprinkler og heiser.

Det har vært branntilsyn fra Fredrikstad brann- og redningskorps høsten 2020 på kirker, menighetssteder og kapell, men dette året bare på de objektene som fikk anmerkning i 2019.

Vi har fått signaler fra FBRK om at det heretter vil bli foretatt tilsyn ca. annethvert år på våre bygg. Dette skyldes bl.a. at tilsynsmyndigheten har registrert et jevnt godt arbeid med brannvernet, at bevisstheten om brannsikkerhet er på et høyt nivå, at det branntekniske utstyret er godt vedlikeholdt og jevnlig kontrollert, at rutiner opplæring er godt ivaretatt og at persontalls-begrensningene respekteres.

Brannverndokumentasjonen oppdateres og revideres jevnlig, det er fortsatt være fokus på persontall, gode rutiner og øvelser og opplæring av ansatte og frivillige.

Universell utforming

"Lov om forbud mot diskriminering pga. nedsatt funksjonsevne" trådte i kraft i 2009. Det denne loven omhandler omtales til daglig som "universell utforming".

I forbindelse med rehabilitering av Kråkerøy kirke har vi søkt og fått godkjent å etablere en fast

HC-rampe i koret rett ved prekestolen. Hele korgulvet med kortrappen er også ombygd og utbedret, slik at tilgjengeligheten fra kirkeskipet til koret er nå både trinnfri og via trapp.

Det har også vært befaringer i andre kirker for å vurdere mulighet for å utbedre tilgjengelighet til koret. I forbindelse med oppgradering av det utvendige anlegget ved Kjølstad kirke er inngangspartiene forbedret med fast dekke og lettere tilkomst ved hovedinngangene samt flere oppmerkede HC-parkeringsplasser.

Kurs og samlinger

På grunn av koronapandemien ble det ikke avholdt noen interne kurs dette året, og det var heller ingen som deltok på eksterne kurs. De fleste av dem ble dessuten avlyst.

Det ble arrangert to lokale fagsamlinger for kirketjenerne, ett i Glemmen kirke og ett på Teams.

To nyansatte kirketjenere har gjennomført to dagers brannvernopplæring ved IFs sikkerhetssteder i Hobøl.

Korona-midler

Fredrikstad kommune fikk bevilget "korona-midler" fra regjeringen. Dette skulle brukes for å skape aktivitet for håndverkere og entreprenører som fikk sterk nedgang i aktiviteten pga. nedstengning i forbindelse med korona-pandemien. Etter god dialog og møter med seksjon Teknisk drift fra september kunne kirken få anledning til benytte deler av denne bevilgningen til vedlikehold og rehabilitering av kirker og kapell. En egen avtale om å overføre midler til Fellesrådet ble laget og vi kunne starte opp med å planlegge og gjennomføre vedlikeholdsprosjekter, som ellers ville være vanskelig å få til innenfor ordinære budsjetter.

Beløpet var på kr 2.625.000,- eks. mva.
Midlene ble fordelt på kirker og gravlunder slik:

- Utbedringer på orglene i Østre Fredrikstad kirke og Gressvik kirke
- Reparasjoner av innvendige gesimser og utv. fasader i Østre Fredrikstad kirke
- Felling av to trær og beskjæring av de øvrige trærne rundt Østre Fredrikstad kirke
- Felling av to trær ved Gamle Glemmen kirke samt beskjæring på noen av de øvrige trærne rundt ved kirken og felling av trær ved Kirkestua og Gamlestua
- Rehabilitering av skorstein i Onsøy kapell (Har felles fyringsanlegg med Onsøy kirke)
- Nye styringsenheter og fjernkontroll for ringeanlegg i Onsøy kirke, Gressvik kirke, Torsnes kirke, Østre Fredrikstad kirke, Borge kirke, Rolvsøy kirke og Østre kapell. Vedlikehold og service på alle ringeanlegg på 11 kirker og 4 kapell.
- Vedlikehold og reparasjon av lydanlegg/ AV anlegg Kjølstad kirke og Kråkerøy kapell
- Reparasjoner av fasader på Onsøy kirke.
- Utvendig vedlikehold på Borge kapell
- Utvendig vedlikehold av fasader på Østre Fredrikstad kapell og Rolvsøy kapell
- Oppussing personalrom ved Kråkerøy kirkegård
- Innvendig rehabilitering av driftsbygget på Glemmen kirkegård og vedlikehold på deler av yttertak på Glemmen kirke

Alle avtaler for disse prosjektene ble inngått i 2020, deler av oppgavene ble utført samme år mens mesteparten av arbeidene vil bli utført i 2021. En god del av arbeidene er avhengig av å gjennomføres i godt og varmt vær over lengre perioder, bl.a. arbeider på med fasader med kalkmørtel og mineralske overflatebehandlinger.

Noen hovedpunkter for kirkene 2020 (kirkens byggeår i parentes)

Borge kirke (1861)

Alle lyspærene i kroner og lampetter er erstattet med LED-pærer. Dette reduserer strømforbruket, og LED-pærer har lengre levetid og dermed reduseres også tidsbruken for bytte av pærer. I toalettet i våpenhuset ble det satt inn ny toalettskål. Defekte markeringslys ble skiftet og den utvendige nøkkelsafen til brannvesenet ble reparert. Den var rustet i stykker etter å ha stått utsatt for vær og vind i 25 år.

Kirken hadde septiktank som ble regelmessig tømt, men denne ble erstattet i juni 2020 med trykkavløp til kommunens avløpsnettverk. Dette var et prosjekt i samarbeid med naboeiendommene og kommunen. Ny pumpe er plassert i kum rett ved tilbygget på tårnet og der den gamle septiktanken var. Septiktanken er gravd over og fylt med pukk og er ikke lenger i bruk.

Pga. sterk vind i april måtte flere takstein og mønestein legges på plass igjen.

Kjølstad kirke (1986)

Deler av nødlisanlegget i ble utbedret, og O-planer og rømningsplaner ble oppgradert.

Fasader ble vasket, utført av kirketjeneren og i samarbeid med håndverker med lift til de høye fasadene.

Istandsetting av uteanlegget ble ferdigstilt, steinarbeider, asfaltering med oppmerking av p-plasser og nye beplantninger samt granittrapp med rekkverk.

Ventilasjonsanlegg er sjekket og lydanlegg oppgradert.

Kommunen har asfaltert gangveien på sydsiden av kirken og utbedret et stadig tett gatesluk på nordsiden. Denne forbedringen vil også gjøre at det forenkler tilkomst til kirken både for gående og kjørende.

Torsnes kirke (1860 - listeført)

Det ble montert ny utvendig nøkkelsafe for brannvesenet. Den gamle var ødelagt etter å ha vært utsatt til for vær og vind i 25 år. Den nye er bedre beskyttet mot påvirkning av regn og frost. Det ble montert nytt låssystem i kirken og driftsbygget.

Ny styringsenhet og fjernkontroll for ringeanlegg ble montert.

Under sterk vind blåste det av et kappebordbeslag på sydvestsiden av skipet. Pga. at deler av toppbordet på vindskien var råteskadet, måtte kappebord og beslag repareres. Deler av lynvernanlegget på taket ble også reparert i denne forbindelse. Flere ødelagte takstein er også byttet.

I sakristikjelleren ble veggene sanert for saltutslag og malt. Diverse klenodier ble montert på veggen. Toalettene fikk nye panelovner, servant-kraner og dispensere for toalett- og tørkepapir.

Videre utredning av løsning for etablering av område med bord og stoler under orgelgalleriet fortsatte.

Østre Fredrikstad kirke (1779 - vernet)

Deler av nødlisanlegget i ble utbedret.

To gamle, skadde trær syd-øst for bygget ble felt. Beskjæring av de øvrige trærne ble utsatt til 2021.

Rettet takstein etter vind og rensket renner og nedløp.

Ny styringsenhet og fjernkontroll for ringeanlegg ble montert.

Skiftet registerkort for styring av sløyfemotorer i kirkeorgelets tekniske rom. Opprinnelige kort fra installasjonen i 1972 er erstattet med nye kort med termosikringer som gir bedre driftssikkerhet for orgelet. Viftemotor er også reparert. Planlagt belgskifte og rens av rørstemmer i orgelet i 2021.

Planlagt vedlikehold av innvendige gesimser og tak samt utvendig vedlikehold av fasaden.

Betania menighetscenter ved kirken i Gamlebyen

Drøftet planer om oppgradingsbehov.

Bygningen har behov for en større rehabilitering.

Kråkerøy kirke (1911 - listeført)

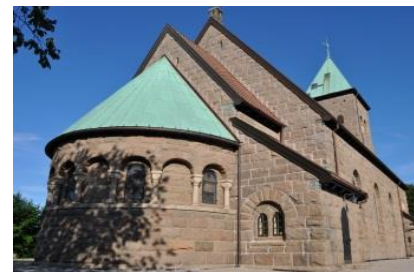
Innvendig rehabilitering startet i januar 2020 og kirken har vært under rehabilitering hele året, og planlagt ferdigstillelse er i mai 2021.

Arbeidene startet opp 6. jan. 2020, med tilrigging av byggebrakker og nedpakking av løsøre og inventar. I januar pågikk det demontering av benker, inventar, rørovner og elektriske kabler.

Kirkeinventaret ble da lagret i et eget lagerbygg som ble leid på Møklegård, samt noe løsøre i leid cointainerbrakke plassert på kirkestedet.

Fjerning av tregulv i sakristier, kor og i skip samt grøftarbeider for nye energibrønner og vannbårent varmeanlegg var neste oppgave.

Deler av gulvet i skipet ble grovslipt for maling og ble planlagt for gjenbruk i korområdet slik det var originalt. Det ble foretatt freseprøver på fjerning av for tette maling- og sparkellag på

veggene og funnet den rette metoden for dette. Rehabilitering av saltinfisert puss og veggflater var en viktig oppgave og deretter skulle veggene påføres ny kalkpuss og limfarge. De eldre gulvene som ble fjernet manglet isolasjon og fuktsperre mot grunnen og det stod kaldt fra gulvene. Betonggulvet og stenmasser i kirkeskipet ble fjernet slik at det ble plass til en oppgradert gulvoppbygging med pukkg/grus, radonsperre, isolasjon mot grunnen, nytt betonggulv med innstøpte gulvvarmerør og belagt med teglfliser. Parallelt med arbeidene ble uthuset ved kirken revet og bygd nytt og større med plass til tekn. rom for varmepumper og utstyr, samt lagerrom.

Her er noen glimt fra rehabiliteringen så langt:

20. jan. 2020 gulv fjernet

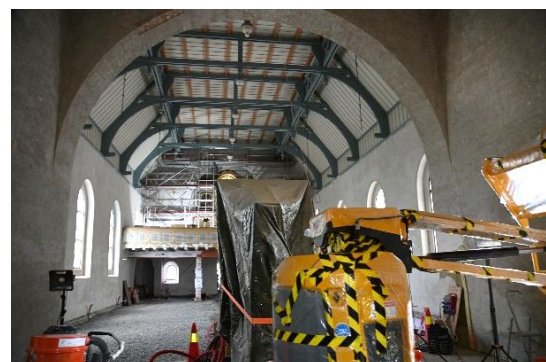
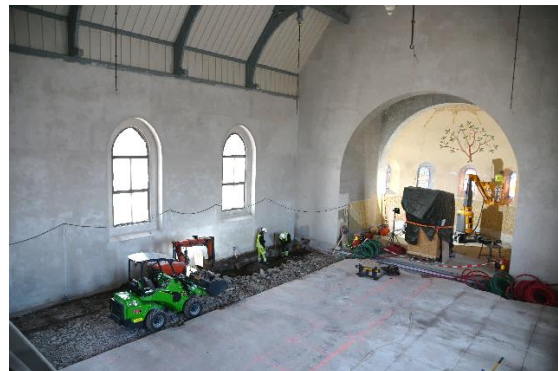

Det gamle uthuset før riving

Kråkerøy kirke- rehabilitering

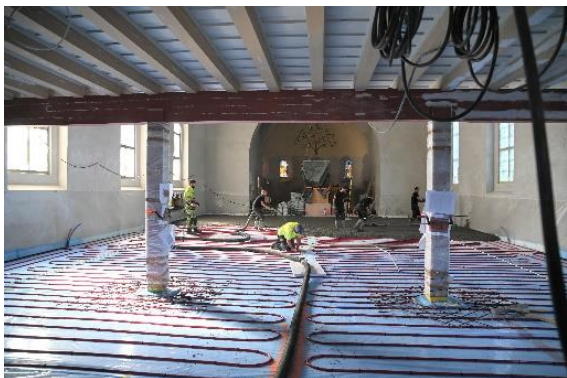
April 2020: Grøfter til energibrønner og varmeanlegg er lagt ned til uthuset, som skal bygges om til teknisk rom og lager.

Mai 2020: Omfattende pusskader i koret/apsis, skip, galleri og tårnrom utbedres.

Ny oppbygging av kirkegulvet

Støping av gulvet i kirkeskipet- foto 3.juli. 2020
Klarlagt for nytt vannbårent gulvarmeanlegg og radiatorer

Foto 24.aug 2020. Rehab. av veggpuss pågår, Malerarbeider i tak pågår.

Nytt uthus ved kirken er under tak-foto 24.aug. 2020
For tekn. rom, varmesentral til kirken og lager.

Det gamle uthuset ved kirken er fjernet
og bygget nytt, samt noe lengre på samme sted.
(Eldre fotokopi fra Riksantikvarens arkiv)

Kråkerøy kirke- rehabilitering

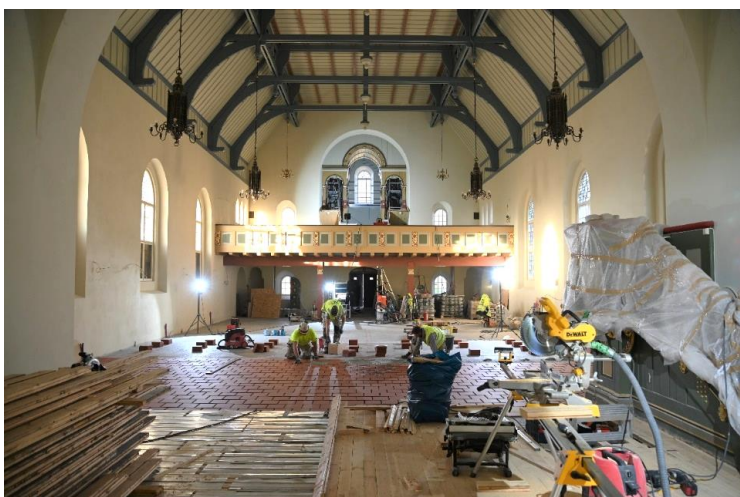

Foto 19.nov. 2020 HL

Arbeider med gulv samt malerarbeider med linoljemaling. På vegger er det benyttet ferdigpigmentert linoljeforsterket limfarge. Det er lagt vannbårne gulvarmerør i skipet. I koret er det lagt inn vannbårne gulvarmerør under tregulvet. Rørene ligger i spaltegulv med varmfordelingsplater av aluminium. Det skal også monteres radiatorer flere steder i kirken. Den gamle orgelfasaden fra 1911 har nå kommet fram igjen på galleriet. Orgelet fra 1964 er fjernet.

Foto 20.nov. 2020 HL

Arbeid med gjenbruk av noe av tregulvet fra 1911 pågår i koret. Legging av teglfliser i skipet startet opp 18.nov 2020. Kunsten i kirkegulvet er laget av Tor Lindrupsen og dekorfliser er lagt av entreprenørens håndverkere. Dekormaling under vinduer i koret er planlagt i desember og når det er klart for det. Her måtte all puss og dekor fjernes pga. omfattende skader i pussen og alt måtte bygges opp på nytt igjen. Forøvrig er dekoren i taket beholdt.

Foto 5.okt 2020 HL.

Råteskadede sakristivinduer er restaurert ved kirketjener Geir Tvette. Kirkevinduer i skipet er delvis råteskadet og nye ytterrammer er produsert fra snekkerverksted.

Foto 19.nov. 2020 Nye ytterrammer i skip

Foto 20.nov. 2020 HL

Rehabilitering og maling av kirkebenker er under arbeid. Her fra lageret som vi leide i Onsøy til dette arbeidet.

Foto 19.nov 2020 HL

Nytt uthus til tekn. anlegg, varmesentral og lager.

Kråkerøy kirke under rehab. 14. des. 2020 (foto HL)

Det gamle oppvarmingsanlegget med elektriske rørovnere under benkene blitt skiftet ut til vannbåren gulvvarme samt radiatorer. Det ble boret 3 energibrønner i fjellet og det er installert vann til vann varmepumpe samt el-kjel i uthuset med teknisk rom rett ved kirken.

Fjerning av puss- og malingskader på vegger samt påføring av ny kalkpuss og saneringspuss er utført. Det var også omfattende arbeider i tårnrommet med fuktskadet og saltinfisert puss som måtte fjernes bak der orgeliet kommer. Gulvet i kirkerommet er fjernet og ny oppbygging er foretatt. Nå er gulvet i kirken godt isolert mot grunnen og radonduk er montert. Før gulvene ble støpt ble det montert rør for vannbåren gulvvarme samt for radiatorer. Tekn. anlegg og fremføring av skjulte rør til elektro, belysning, og lydanlegg er ivarettatt. Nye vann- og avløpsrør er lagt i gulvene.

For evt. fremtidig sprinkleranlegg har vi lagt inn tilførselsrør mellom det nye uthuset og kirken, og inne under kirkens gulver slik at dette kan prosjekteres og tilkoples senere. Kirkebenker er pusset opp. Behandling av taket inne i kirken er ferdig med rensing og linoljebehandling. Farger er valgt i samarbeid med Riksantikvaren, konservator og siv. arkitekt slik at det blir avstemt etter siste restaurering i 1951 av arkitekt Arnstein Arnebergs farger.

Innvendige malerarbeider på vegger er utført og legging av teglflis på gulvet startet opp 18.nov og var ferdig i desember. Korgulvet er ombygd og med gjenbruk av tregulvet fra 1911.

Ny fast HC-rampe er laget ved siden av prekestolen slik at det letter adkomst til koret.

Arbeidet med dører og vinduer pågår, det er laget nye og noe større dører fra koret til sakristiene. Det måtte lages ny trapp i stål fra orgelgalleriet til tårnet pga. HMS og brannvern, da den gamle tretrappa var utsatt for fukt og dårlig å gå i. Utvendig har dårlige granittfuger blitt reparert, råte ved utv. svill i bærekonstruksjoner til tak er reparert og beslagsarbeider utført, slik at fuktinntregning reduseres.

Utvendig på kirken har det også vært utbedringer av diverse nedløp, vindskier og toppbord med beslag samt reparert plater på tårn.

På loftsgulv over koret og sakristiene, som vi nå har laget tilgang til, lå det bare en papp og et tynt lag med sagspon. Her har det nå blitt etterisolert i tillegg.

Fremdriften ble først forlenget fra september til første av desember 2020, da omfattende skader må utbedres. Ytterligere merarbeider var nødvendig bl.a. i tårnrom. For nytt orgel må det også tilrettelegges og foretas noe ombygging av bærekonstruksjonen for galleriet skjult under gulvet, i tillegg noe endring av gulvnivåene på orgelgalleriet. Arbeidene er planlagt utført i 2021 sammen med flere ferdigstillingsarbeider både bygningsmessig og tekniske anlegg.

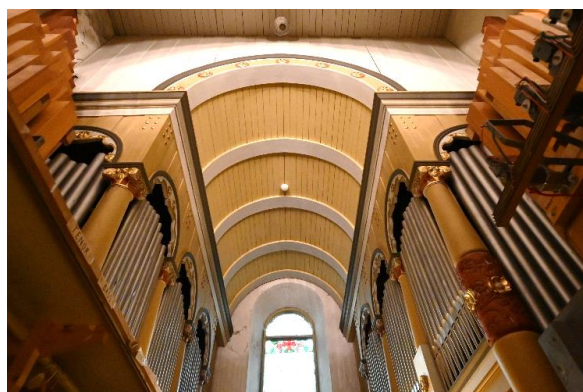
Samlet medfører dette lengre byggetid og på nyåret ble det beregnet at i løpet av mai 2021 vil det være mulig å ferdigstille rehabiliteringen, om alt går etter planen. Det har vært omfattende skader som måtte utbedres og ny oppbygning tar tid. Det ble behov for å øke rammen til rehabilitering underveis i prosjektet.

Det er mange fagområder som skal koordineres og arbeidene har allikevel gått fint fremover siden oppstart første uken i januar 2020.

Rehab. av Kråkerøy kirke fra år 2020:

- Oppgradering til nytt vannbårent oppvarmingsanlegg med bergvarme. ENØK tiltak.
- Bygningsmessig og teknisk oppgradering.
- Forbedring av rømningskapasitet og tillatt persontall.
- Utbedring av universell utforming og mer fleksibelt og brukervennlig kirkerom og sakristier.
- Barnekrok og fornyelse av inventar.
- Nytt kirkeorgel-eget investeringsprosjekt. Ca. 2-2,5 års leveringstid.
- Bygningsmessig og teknisk oppgradering finansieres via kommunes investeringsmidler til fellesrådet og nytt inventar finansieres av menighetens innsamlinger.

Kråkerøy kirke-demontering av orgel og anskaffelse av nytt pipeorgel

6.jan 2020 -Orgelet fra 1964 og den gamle orgelfasaden fra 1910 bak i tårnrommet (foto HL)

Orgelet fra 1964 var preget av slitasje, tekniske svakheter og begrenset klanglig ressurs. Det ble skrevet kontrakt med orgelkonsulent Anders Hovind og han har bistått med faglig rådgiving og anskaffelsesprosess for nytt orgel parallelt med den innvendige rehabiliteringen og i samarbeid med orgelkomiteen.

Det ble søkt om avhending av det gamle orgelet fra 1964 og Riksantikvaren var positiv til dette da dette ikke er verneverdig.

Inne i tårnrommet bak orgelet trengtes det også bygningsmessige utbedringer.

Et nytt pipeorgel skal tilpasses kirkerommet arkitektonisk, hensyn til stemmer, klangfarge og dynamisk spenn. Instrumentet skal være godt egnet til liturgisk bruk og støtte menighetssangen samt dekke ulike behov for akkompagnement og andre musikalske oppgaver.

Nytt orgel ble lyst ut på Doffin 6.mars 2020 og det var 10 stk. orgelbyggere som viste interesse for dette.

I juni 2020 fortok orgelkomiteen møter og befaringer på flere kirker for å vurdere orgelreferanser som var oppgitt. Videre ble det ut fra visse kriterier og dokumentasjon som er innlevert i første fase, valgt ut 3 stk. orgelbyggerfirmaer som ble forespurt om å levere tilbud. Det var ett tysk firma, ett dansk og ett norsk orgelbyggerfirma som fikk tilsendt tilbudsdokumenter 3.juli 2020 og tilbudsfristen var satt til 1.okt 2020.

Det gamle orgelet fra 1964 ble demontert i mars og ble satt på lager, og et tysk firma som skulle gjenbruke instrumentet hentet dette 8. september 2020.

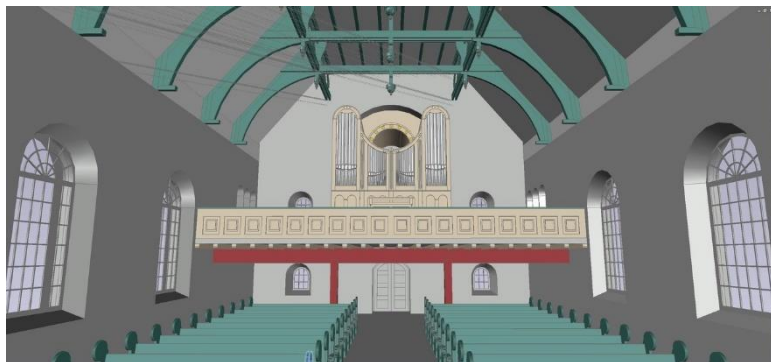
Pga. koronasitasjonen ble orgelprosjektet noe forsinket.

Det ble avholdt forhandlingsmøte med orgelbyggerfirmaene 20.nov. 2020, delvis med oppmøte og delvis på «Teams» digitalt møte. Etter at orgelbygger ble valgt i desember 2020 og orgelprosjektet godkjent av kirkelige og antikvariske myndigheter på nyåret kunne vi forberede kontrakt med orgelbygger. Detaljer i orgelprosjektet er gjennomgått med hensyn til rehabiliteringen som pågår i kirken. Budsjettrammen som er avsatt er kr 5,5 mill. eks mva.

Det blir i tillegg noen bygningsmessige og tekniske tilpasninger på orgelgalleriet.

Leveringstid kan være fra ca. 2-2, 5 år.

Weimbs Orgelbau GmbH i Tyskland ble valgt for orgelprosjektet.

Tegning Weimbs Orgelbau GmbH, perspektiv sett fra koret.

Kråkerøy menighetssenter/menighetskontor

Ny og bedre varmepumpe er installert og det ble skiftet sirkulasjonspumpe til det vannbårne varmeanlegget. Varmtvannsbereder er også skiftet ut.

Ordinær service av ventilasjonsanlegget og tekn. anlegg.

Gressvik kirke (1925)

Noen mindre utbedringer av el-anlegget etter tilsyn.

Flere ødelagte takstein er byttet.

Ny styringsenhet og fjernkontroll for ringeanlegg ble montert.

Mindre reparasjon på orgelet er utført. Det er planlagt å lage ny stemmegang i to høyder bak orgelet. Dette for bedre og sikrere adkomst til vedlikehold og stemming.

Gressvik menighetssenter

Deler av taktekkingen ble reparert etter lekkasje.

Det ble startet planlegging for rehabilitering av ungdoms-rommet og for anskaffelse av nye møbler til hovedsalen.

Onsøy kirke (1877 - listeført)

Alle lyspærene i kronene er erstattet med LED-pærer. Dette reduserer strømforbruket, men LED-pærer har lengre levetid, og dermed reduseres også tidsbruken for bytte av pærer.

Noen mindre utbedringer av el-anlegget etter tilsyn og sjekket

nørdlysanlegget. Ny styringsenhet og fjernkontroll for ringeanlegg ble montert. Service av bio-olje brenner er utført.

Det er felles fyringsanlegg til kirken og kapellet og det ble planlagt at hele pipeløpet skulle rehabiliteres med nytt, rustfritt røkrør. Pipen ble rehabilitert tidlig i januar 2021.

Det ble utført flikkarbeider på utvendig fasader og sokkel, ferdigstilles i 2021.

Rettet takstein etter vind og rensket renner og nedløp.

Inntrenging av vann i tårnet ved regnvær ble sjekket og dette må sees nærmere på.

Arbeidet videre med planer for nytt driftsbygg og toaletter.

Rolvøy kirke (1908)

Deler av nørdlysanlegget i ble utbedret og lydanlegget ble oppgradert med nye trådløse mikrofoner.

Ytterdøra til prestesakristiet ble justert etter at den hadde trutnet etter en lengre periode med mye regn og fuktig luft på høsten.

Orgelet er vedlikeholdt, skinn på belgen er skiftet og kassen til viftemoter er reparert.

Rettet og byttet ødelagte takstein etter sterk vind. Sjekket fasader i tårn pga. løs murpuss. Sikkerhetsnettingen som skal fange opp løs murpuss rundt tårnet er sjekket. Tårntaket ruster og bør legges om og det er behov en større rehabilitering av tårnet og fasader.

Rolvøy menighetssenter

Det ble innredet kontorplasser i et rom i underetasjen, etter at staben flyttet ut av kontorlokalene i tidl. Rolvsøy rådhus etter en stor vannlekkasje der i 2019.

Gamle Glemmen kirke (1100 tallet - fredet)

Orienterings- og rømningsplaner ble oppdatert etter ny persontalls-beregning etter at utgangen ved koret ble oppgradert.

Orgelet er stemt og ordinær årskontroll av tekn. anlegg er utført.

Rettet og byttet ødelagte takstein etter sterk vind, reparert blybeslag på mønet. Planer og søknad om tillatelse til å felle to trær ved hovedinngangen ble godkjent og utført på nyåret.

Kirkestua, Gamlestua, speiderhuset og stabburet-rehabiliterert

I hovedsak tak og fasader med vinduer på Gamlestua, Kirkestua, Speiderhuset og Stabburet.

Foto 4. jan. 2021 (foto HL)

Det ble oppdaget mer råteskader i kledning og konstruksjoner som det løpende ble vurdert omfanget av, og utbedret på bygningene. Vi besluttet å følge byantikvarens henstilling om å gå over fra alkydjemaling til linoljemaling på utvendige fasader, dører og vinduer. Det tok noe tid å få avklart fargeprøver og dette ble gjennomgått og avklart med siv. arkitekt i juli. Linoljemaling ble da benyttet både på gammelt og nytt treverk og det ser ut til å bli en fin helhet på bygningene.

På befaring etter at stillaset var montert viste det seg at takrenner og nedløp på Kirkestua var nødvendig å skifte ut og forbedre.

Istandsetting av bygningene startet i juni 2020 og arbeidene gikk utover til høsten.

Rehabiliteringen ble noe forlenget med tanke på merarbeider, noe lengre tørketider med linoljemaling og bestilte ekstraarbeider som var nødvendig å utføre samtidig. Det ble noe merkostnader på råteutbedring, linoljemaling, div. utbedringer og takrenner og nedløp.

Opprinnelig fremdrift med ferdigstilling i september ble estimert forskjøvet til midten av november. Rehabilitering av Kirkestua ble prioritert mht. utleie aug./sept., deretter Gamlestua, Speiderhuset og Stabburet.

Grunnmurene er også spekket over og satt i stand. Rehabilitering av bygningene startet i juni 2020 og arbeidene ble ferdig i desember 2020.

Arbeidene er godt dokumentert underveis med foto, tegninger innmerket hvor det er utbedret skader, byggemøter og byggemøtereferater samt beskrivelse.

Det er også felt noen trær og busker ved bygningene.

Rehabiliteringen finansieres av kulturstøtte, kommune, fellesråd og menighetsråd.

Glemmen kirke (1853/1888/1949 - listeført)

Deler av nødlysanlegget i ble utbedret, og orienterings- og rømningsplaner ble oppdatert etter ny persontalls-beregning etter at nye dører ble satt inn. Nye LED lys til menighetssal og kirke ble montert og utelys reparert.

Rettet og byttet ødelagte takstein etter sterk vind både i februar og april. Luftehatt på skråtaket over sydingang ble reparert. Det ble benyttet mobilkran med kurv for at håndverkerne skal komme til for å utbedre tak og beslag.

Noen av tårnlukene ble skrudd igjen pga. fare for at de kunne løsne. Hengsler er rustne og deler av rammene er råteskadet.

Ytterdørene ble pusset opp og oljet og gamle jerngitter i glassfelt over nord- og sydingangsdør ble restaurert og glass kittet.

Hærverk med tagging på nordre inngangsdør og vinduer på wc-nordside ble vasket vekk.

Våpenhusets vegger og tak ble vasket. Det har kommet på plass et skilt over døren inn til kirkerommet med følgende bibelord: "Gleden i Herren er deres styrke" (Neh 8,10). Orgelet er stemt og mindre reparasjon er utført.

Domkirken (1880 - listeført)

Orienterings- og rømningsplaner ble oppdatert etter montering av nye brannslanger og utvidelse av alarmanlegget.

Det ble montert ny heisalarm pga. utdatert teknologi i den gamle. Alarmen er nå koblet til 110-sentralen og det er Fredrikstad brann- og redningskorps som rykker ut ved evt. alarm.

Ny kirketjener fikk opplæring drift og stell av det gamle urverket i tårnet. Lampe i våpenhus ble reparert og wc i kjeller og første etasje ble reparert. Originalt dørhåndtak på personinngang ble reparert.

Det ble utført diverse reparasjons-arbeider på yttertak pga. knekte skiferplater. Noen nye skiferplater ble hentet fra skiferlageret i kjelleren og ble festet på taket etter leggeanvisning fra leverandør. Ved regnvær kom det vann inn via urskiver og tiltak bør sees nærmere på her.

Veggflater på galleriplan har store områder med murpussutfall, skader og setningsprekker og eldre malinglag som delvis er flasket av og fjernet. Det er behov for en større rehabilitering av innvendige overflater flere steder i kirken.

Hovedorgel og kororgel er vedlikeholdt, småreparasjoner er utført og orgel stemt.

Utredning av nytt lydanlegg ble igangsatt med prosjektering, befaringer og tilbudsinnhenting.

Domkirkekjelleren

Ordinært vedlikehold og service av tekniske anlegg og heis.

Nygaardsgt. 28 Kirkens hus

Det ble installert ny pumpe for overvann i kjelleren, og tilkoblingene reparert. Heisen ble reparert og ettersett flere ganger etter flere tilfeller med ulyder og funksjonssvikt. Klosettet i HC-toalettet ble byttet ut, og persiennene ble reparert. Fasadelysene ble reparert, og ventilasjonsanlegget justert pga. for lav innblåsingstemperatur. Noen dørkarmen ble reparert og forsterket pga. siging.

I møterom Kongsten ble lydisolasjonen mot kontoret til Ren bolig utbedret, og gulvet reparert. Alt dette er utført av huseier.

Det ble satt opp en vegg mellom kjøkken og møterom Kongsten for å dele av rommet og for å gjøre det mer praktisk for bruken av arealet. Det ble gjenbrukt både en dør og et glassfelt vi hadde på lageret.

Det er ryddet og rengjort i kjelleren for å gi plass til lagring av diverse bygningselementer og kontormøbler, i tillegg til at det var sterkt behov for en generell opprydding og rengjøring.